

ข้อมูลพื้นฐานโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่ง ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ประวัติความเป็นมา

พ.ศ. ๒๕๒๗ ชุมชนห้วยเขย่งได้อพยพจากที่อยู่อาศัยบริเวณพื้นที่ที่ลุ่มมาอยู่ ณ บริเวณพื้นที่ปัจจุบัน เนื่องจากที่อยู่เดิมกลายเป็นพื้นที่น้ำท่วมจากการก่อสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ์ (เขื่อนเขาแหลม) จากนั้น ชีวิตของชาวห้วยเขย่งก็ได้เปลี่ยนจากการทำนาหาปลาในที่ลุ่มกลายเป็นคนพื้นที่สูงที่มีถิ่นฐานอยู่บริเวณเชิงเขาหินปูน ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและแห้งแล้ง แม้ว่าชาวบ้านห้วยเขย่งจะได้รับเงินชดเชยค่าที่ดินจำนวนมากทุกครอบครัว แต่ก็ใช้เงินจนหมดและเริ่มมีหนี้สิน หลายครอบครัวได้ขายที่ดินที่ได้รับมาใหม่ไปจนหมดแล้วต้องหันมาทำอาชีพรับจ้างทำไร่ และหาของป่าขายเป็นรายได้ยังชีพ

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๔๑ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินโครงการก่อสร้างก๊าซธรรมชาติไทย-สหภาพพม่า ผ่านพื้นที่ป่าและชุมชนห้วยเขย่ง จึงมีโครงการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนและพื้นที่พหุดูแล อนุรักษ์พื้นที่ป่าทองผาภูมิ เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่สังคมโดยในพ.ศ. ๒๕๔๕ ปตท. ได้มีพันธะสัญญาในการอนุรักษ์ดินและสัตว์ป่าพื้นที่ ๓๐,๐๐๐ ไร่ ในเขตอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้ร่วมกับโครงการพัฒนาความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (BRT) เพื่อวิจัยและรวบรวมความรู้เกี่ยวกับป่าของชุมชน รวมถึงส่งเสริมกิจกรรมเยาวชนและจัดทำแผนชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งเป็นการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่เป็นครั้งแรกในประเทศไทย ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ ตามพันธะสัญญา EIA ภายใต้ชื่อ “โครงการทองผาภูมิตะวันตก” จากนั้นปตท. และชุมชนจึงได้ได้ร่วมกันเชื่อมโยงงานวิจัยประสานกับการพัฒนาชุมชน มีการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่งเป็นจำนวนมากหลังจากนั้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ปตท.ได้ขอความร่วมมือจากมูลนิธิโครงการหลวงเข้าไปดำเนินการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในตำบลห้วยเขย่ง มูลนิธิโครงการหลวง โดยหม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี องค์ประธานมูลนิธิโครงการหลวงจึงได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เข้ามาดำเนินการโดยตั้งเป็นโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรีเป็นประธานคณะกรรมการระดับจังหวัดและมีนายอำเภอทองผาภูมิเป็นประธานคณะทำงานระดับอำเภอ

สภาพทั่วไป

ขนาดที่ตั้ง

พื้นที่ตำบลห้วยเขย่งมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งหมด ๘ หมู่บ้านของตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลม อุทยาแห่งชาติไทรโยค และเขตเตรียมการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ $๑๔^{\circ} ๓๒' ๐๐''$ - $๑๔^{\circ} ๔๗' ๓๐''$ เหนือ และเส้นแวงที่ $๙๘^{\circ} ๒๘' ๑๒''$ - $๙๘^{\circ} ๓๙' ๐๐''$ ตะวันออก ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลห้วยเขย่ง และบางส่วนของตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีอาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลปิล็อก
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลหินดาด
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลท่าขนุน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับแนวเขาห้วย

เขย่งและเขานินาในท้องที่ตำบลห้วยเขย่ง

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ตำบลห้วยเขย่งทางด้านทิศตะวันออกมีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขา มีลักษณะเป็นภูเขาหินปูนทอดตลอดแนวจากด้านเหนือถึงด้านใต้ ประกอบด้วย เขาเย็น เขาท่าขนุน เขาพุตอง และเขาทิป้อ ทางด้านทิศตะวันตก จะเป็นภูเขาหินแกรนิตมีสภาพภูมิประเทศเป็นเนินเขาลูกคลื่นลอนชันสลับลูกคลื่นลอนลาด ประกอบด้วย เขาห้วยเขย่ง เขานินา

ลักษณะดังกล่าวทำให้ทิศทางการไหลของลำน้ำส่วนใหญ่ ประกอบด้วย ห้วยเขย่ง ห้วยทิม ห้วยประจำไม้ และ

ห้วยบ้านไร่ ไหลจากทางทิศใต้ไปลงสู่อ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณทางทิศเหนือสามารถแบ่งพื้นที่ตามลุ่มน้ำย่อยตามหลักของการจัดการลุ่มน้ำ พบว่าพื้นที่โครงการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่ง ประกอบด้วยพื้นที่ส่วนใหญ่ของกลุ่มน้ำย่อยห้วยเขย่ง ลุ่มน้ำย่อยห้วยทิม และบางส่วนของลุ่มน้ำย่อยห้วยประจำไม้ และลุ่มน้ำย่อยห้วยบ้านไร่ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๔๐-๒๔๐ เมตร

ลักษณะดิน

พื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอดงหลวง จังหวัดกาญจนบุรี ได้มีการเปิดใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ โดยการจัดสรรพื้นที่ทำกินให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ์ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ถึงแม้ว่าพื้นที่ดังกล่าวจะมีศักยภาพค่อนข้างสูงในการทำการเกษตรเพราะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปีค่อนข้างสูงและมีวัตถุดิบกำเนิดดินส่วนใหญ่เป็นหินปูน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูง แต่เนื่องจากบางส่วนมีการใช้ที่ดินผิดประเภทหรือขาดการบำรุงรักษา ทำให้ดินเสื่อมโทรมและในบางพื้นที่ก็มีข้อจำกัดในการใช้พื้นที่เนื่องจากสภาพพื้นที่และข้อจำกัดของหน่วยที่ดิน ซึ่งสามารถสรุปปัญหาของทรัพยากรดินบริเวณพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่งได้ดังนี้

๑) ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์

ต่ำ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๕,๑๖๙ ไร่ หรือร้อยละ ๑๙.๔๙ ของพื้นที่ หน่วยที่ดินที่มีปัญหาความอุดมสมบูรณ์ต่ำนำมาใช้เพื่อการเกษตรต้องมีการปรับปรุงบำรุงดินจึงจะให้ผลผลิตที่เหมาะสม

๒) ปัญหาดินตื้น ปัญหาดินตื้นมีเศษหิน/ก้อนหินปะปนจะพบบริเวณสภาพพื้นที่ที่เป็นที่ลาดชันเชิงเขาหรือเป็นเนินเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันมากกว่า ๕% มักจะพบชั้นหินหรือชั้นหินผุในระดับที่ไม่ลึกนัก ทำให้รากพืชยังลึกลงไปดินได้ลำบาก

๓) ปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภท มีเนื้อที่ประมาณ ๑๔,๕๗๐ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๐๗ ของพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นการใช้พื้นที่ในการทำการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันทำให้ยากต่อการจัดการและมีโอกาสเกิดการชะล้างพังทลายของดินสูง

ลักษณะภูมิอากาศ

พื้นที่ตำบลห้วยเขย่งมีภูมิอากาศแบบมรสุมในเขตร้อน (Tropical monsoon climate) มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ๒๖.๖ องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายนเท่ากับ ๒๙.๖ องศาเซลเซียส และต่ำสุดในเดือนธันวาคมเท่ากับ ๒๓.๕ องศาเซลเซียส มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ๘๑ เปอร์เซ็นต์ โดยมีความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดในเดือนสิงหาคมเท่ากับ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ และต่ำสุดในเดือนมีนาคมเท่ากับ ๖๘ เปอร์เซ็นต์

ศักยภาพการคายระเหยน้ำ จากการคำนวณโดยโปรแกรม CROPWAT มีการคายระเหยน้ำรวมตลอดปี ๑,๖๔๔.๘ มิลลิเมตร โดยมีอัตราการคายระเหยน้ำสูงสุดในเดือนเมษายนเท่ากับ ๑๘๐.๐ มิลลิเมตร และต่ำสุดในเดือนพฤศจิกายนเท่ากับ ๑๑๑.๐ มิลลิเมตร

ปริมาณน้ำฝน มีปริมาณน้ำฝนรวมตลอดปี ๑,๗๓๖.๕ มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนสูงสุดในเดือนสิงหาคมเท่ากับ ๓๒๙.๕ มิลลิเมตร และต่ำสุดในเดือนธันวาคมเท่ากับ ๒.๙ มิลลิเมตร

ปริมาณน้ำฝนใช้จากการคำนวณโดยโปรแกรม CROPWAT มีปริมาณน้ำฝนรวมตลอดปี ๑,๐๕๓.๒ มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนสูงสุดในเดือนสิงหาคมเท่ากับ ๑๕๘.๐ มิลลิเมตร และต่ำสุดในเดือนธันวาคมเท่ากับ ๒.๙ มิลลิเมตร

แหล่งน้ำที่สำคัญของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ห้วยเขย่ง

แหล่งน้ำธรรมชาติ

พื้นที่ตำบลห้วยเขย่งมีทิศทางการไหลของลำน้ำต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไหลจากทิศใต้ลงสู่พื้นที่ราบทางทิศเหนือ บริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ ซึ่งมีระดับความสูงประมาณ ๑๗๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยลักษณะของกลุ่มน้ำที่พบเป็นแบบ Dendritic ลำน้ำในพื้นที่นี้มีน้ำไหลตลอดปี ได้แก่ ห้วยเขย่ง ห้วยบ้านไร่ ห้วยประจักษ์ไม้ ห้วยปากคอก และห้วยทิดือ ส่วนลำน้ำที่มีน้ำไหลเฉพาะช่วงฤดูฝน ได้แก่ ห้วยเกริงตะโก ห้วยทิม ห้วยทิโพสะทอล่า และห้วยทิพมอ

ป่าไม้

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนทอดตัวตามแนวเหนือใต้ เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาตะนาวศรีมีพื้นที่ราบลุ่มเป็นจำนวนน้อย มีพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายและสภาพของทรัพยากรป่าไม้ ดังนี้

๑) พื้นที่ป่าไม้

มีการดำเนินการประกาศและเตรียมการประกาศเป็นเขตพื้นที่ป่าไม้โดยกรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดังนี้

๑.๑) ป่าสงวนแห่งชาติ

๑.๑.๑) ป่าห้วยเขย่ง อยู่บริเวณตอนกลางไปจนถึงตอนล่างของพื้นที่ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓๙,๔๐๕ ไร่ หรือร้อยละ ๗๗.๒๔ ของพื้นที่ ประกอบด้วย ๒ เขต คือ เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (โซน C) มีเนื้อที่ประมาณ ๘๑,๗๓๙ ไร่ หรือร้อยละ ๔๕.๒๙ ของพื้นที่ และเขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (โซน E) มีเนื้อที่ประมาณ ๕๗,๖๖๖ ไร่ หรือร้อยละ ๓๑.๙๕ ของพื้นที่ โดยพื้นที่โซน C จะพบได้บริเวณโดยรอบของขอบเขตพื้นที่ดำเนินการศึกษา และพื้นที่โซน E จะพบได้บริเวณตอนกลางของพื้นที่ดำเนินการศึกษา ในพื้นที่ป่าห้วยเขย่งได้มีการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลม เขตอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ และพื้นที่จัดสรรของการไฟฟ้ามีเนื้อที่รวมประมาณ ๙๖,๓๒๐ ไร่ หรือร้อยละ ๕๓.๓๗ ของพื้นที่ดำเนินการศึกษา ดังนั้น จึงเหลือพื้นที่ป่าห้วยเขย่ง ในพื้นที่ดำเนินการศึกษาประมาณ ๔๓,๐๘๕ ไร่ หรือร้อยละ ๒๓.๘๗ ของพื้นที่ดำเนินการศึกษา โดยแบ่งเป็นพื้นที่โซน C ประมาณ ๑๕,๗๖๘ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๗๔ ของพื้นที่ดำเนินการศึกษา และพื้นที่โซน E ประมาณ ๒๗,๓๑๗ ไร่ หรือร้อยละ ๑๕.๑๓ ของพื้นที่ดำเนินการศึกษา

๑.๑.๒) ป่าเขาช้างเผือก อยู่บริเวณตอนเหนือของพื้นที่ดำเนินการศึกษา มีเนื้อที่ประมาณ ๔๑,๐๖๐ ไร่ หรือร้อยละ ๒๒.๗๕ ของพื้นที่ดำเนินการศึกษา ประกอบด้วย ๒ เขต คือ เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (โซน C) มีเนื้อที่ประมาณ ๑๘,๕๗๔ ไร่ หรือร้อยละ ๑๐.๒๙ ของพื้นที่ดำเนินการศึกษา และเขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (โซน E) มีเนื้อที่ประมาณ ๒๒,๔๘๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑๒.๔๖ ของพื้นที่ดำเนินการศึกษา โดยพื้นที่โซน C จะพบได้บริเวณโดยรอบทางด้านเหนือของพื้นที่ดำเนินการศึกษา และพื้นที่โซน E จะพบได้บริเวณตอนกลางทางด้านเหนือของพื้นที่ดำเนินการศึกษา ในพื้นที่ป่าเขาช้างเผือกได้มีการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลม เขตอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิมีเนื้อที่ประมาณ ๑๔,๐๐๓ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๗๖ ของพื้นที่ดำเนินการศึกษา ดังนั้นจึงเหลือพื้นที่ป่าเขาช้างเผือกในพื้นที่ดำเนินการศึกษาประมาณ ๒๗,๐๕๗ ไร่ หรือร้อยละ ๑๔.๙๙ ของพื้นที่ดำเนินการศึกษา โดยแบ่งเป็นพื้นที่โซน C ประมาณ ๖,๖๗๕ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๗๐ ของพื้นที่ดำเนินการศึกษา และพื้นที่โซน E ประมาณ ๒๐,๓๘๒ ไร่ หรือร้อยละ ๑๑.๒๙ ของพื้นที่ดำเนินการศึกษา

๑.๒) อุทยานแห่งชาติ

๑.๒.๑) อุทยานแห่งชาติเขาแหลม เป็น ๑ ในจำนวน ๕ แห่งของโครงการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติเพื่อการ

เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ เนื้อที่ประมาณ ๑,๔๙๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๙๓๕,๖๒๕ ไร่ เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ ๖๗ ของประเทศ สภาพพื้นที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนก่อให้เกิดลำน้ำที่สำคัญหลายสายที่ไหลลงสู่แม่น้ำแควน้อยและอ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ

๑.๒.๒) อุทยานแห่งชาติ

ทองผาภูมิ ปัจจุบันได้รับประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกาเล่ม ๑๒๖ ตอนที่ ๙๖ ก วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ ๑๑๔ ของประเทศ มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๒๓๕.๕๔๓ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๗๗๒,๒๑๔.๒๗ ไร่

๑.๓) สวนป่า มีหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินการปลูกสร้างสวนป่า ๒ หน่วยงาน ดังนี้

๑.๓.๑) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการโครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติป่าห้วยเขย่ง และโครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติป่าข้างเผือก มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ชนิดไม้ที่ปลูก ได้แก่ สัก แดง ยมหอม ประดู่ ตะแบก และหวาย

๑.๓.๒) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ได้ดำเนินการปลูกป่าของสวนป่าทองผาภูมิ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าห้วยเขย่ง ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นสวนป่าที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ปลูกขุดเขตตามเงื่อนไขสัมปทานระยะยาวขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ โดยนำเงินค่าปลูกและค่าบำรุงรักษาจากไม้ที่ทำออกมาดำเนินการปลูกสร้างสวนป่า ตามอัตราค่าใช้จ่ายในการปลูกป่าต่อไร่ตามที่กรมป่าไม้กำหนด ซึ่งได้รับอนุมัติให้ดำเนินการปลูกสร้างสวนป่า เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยเริ่มดำเนินการปลูกป่าจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายที่สามารถขยายพื้นที่สวนป่าได้ ชนิดไม้ที่ปลูก ได้แก่ สัก ยางพารา ยูคาลิปตัส กระจินเทพาเลียน ช้อ ประดู่ แดง ตะเคียนทอง และยางนา เป็นต้น

๒) สถานภาพของทรัพยากรป่าไม้

สภาพโดยทั่วไปเป็นป่าเบญจพรรณ มีไม้ชนิดต่าง ๆ ขึ้นอย่างหนาแน่น มีเรือนยอดที่บางบริเวณพื้นที่มีความชันสูง เช่น บริเวณริมลำห้วยหรือ ตามร่องห้วย จะมีต้นไม้ขึ้นหนาแน่นเป็นพิเศษมีสภาพคล้ายป่าดงดิบ ชนิดไม้ที่พบได้แก่ อินทรีชิต แควยอดดำ แดง สมอพิเภก สะเทิบ กาสามปึก เปล้าใหญ่ ลาย หว้า ลูกดิ่ง พืชพื้นล่าง ได้แก่ ลูกไม้ของไม้ชั้นบน เต่าร้าง เข็มป่า ชะอม เหมือดโลด เป็นต้น นอกจากนี้พื้นที่ป่าเบญจพรรณแล้วยังมีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมซึ่งจะรวมถึงพื้นที่ที่ถูกบุกรุกทำลายเปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ดังกล่าวอยู่รอบ ๆ อ่างเก็บน้ำ ภายหลังถูกปล่อยทิ้งไว้ให้กร้าง มีหญ้ารกต่าง ๆ และไม้ขึ้นทดแทน ชนิดไม้ที่พบ เช่น เปล้าใหญ่ หว้า อุโลก คอแลน เป็นต้น

การคมนาคม

เดินทางจากที่ว่าการอำเภอทองผาภูมิ โดยใช้ทางหลวงแผ่นดินสาย ๓๒๗๒ ระยะทางประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ระยะเวลาในการเดินทางจากสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ถึงโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่ง ใช้เวลาในการเดินทาง ๑๐ ชั่วโมง ๓๖ นาที (ระยะทาง ๘๘๙ กิโลเมตร)

โครงสร้างพื้นฐาน

๑. การไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอทองผาภูมิเป็นผู้ให้บริการด้านไฟฟ้า ซึ่งมี การให้บริการครบ ๑๐๐เปอร์เซ็นต์เกือบทุกหมู่บ้าน ยกเว้น บ้านห้วยปากคอก ที่มีไฟฟ้าใช้ประมาณร้อยละ ๘๐.๐๐

๒. น้ำประปา ในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่งมีบริการน้ำประปาหมู่บ้านใช้ในทุกหมู่บ้าน โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาหมู่บ้าน ร้อยละ ๙๕.๒๙ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด (ข้อมูล กชช. ๒ค. ปี ๒๕๔๖)

๓. โทรศัพท์ มีบริการโทรศัพท์สาธารณะใช้ในหมู่บ้านหลักครบทุกหมู่บ้าน ส่วนกลุ่มบ้านย่อยที่ยังไม่มีโทรศัพท์สาธารณะมี ๒ กลุ่มบ้าน คือ บ้านวังน้ำเขียว หมู่ที่ ๖ และบ้านวังน้ำเขียวหมู่ที่ ๗

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ประชากร

ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่งมี ๑๐ หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือน ๔,๕๓๒ ครัวเรือน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๑๐,๐๙๗ คน

บ้าน	หมู่ที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน ประชากร
ท่ามะเดื่อ	๑	๔๒๐	๑,๐๖๑
ปากลำปี่ลือก	๒	๔๕๘	๑,๐๕๘
ห้วยเขย่ง	๓	๓๐๐	๖๐๙
ประจำไม้	๔	๔๕๘	๑,๑๘๓
ไร่ป่า	๕	๒๖๗	๘๑๖
บ้านไร่	๖	๑,๕๒๒	๒,๑๘๗
ห้วยปากคอก	๗	๖๐๓	๑,๗๐๖
เตาถ่าน	๗	๙๒	๓๙๘
วังน้ำเขียว	๗	๕๐	๑๘๐
รวมใจ	๘	๓๖๒	๘๙๙
รวม		๔,๕๓๒	๑๐,๐๙๗

ผู้นำชุมชน

ตารางที่ ๑ รายชื่อผู้นำชุมชนตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
๑	บ้านท่ามะเดื่อ	นายนภดล ดวงจันทร์ นายห่อ ปัญญาทะลุ นายณรงค์ อุ่มแสง	ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง
๒	บ้านปากลำปี่ล็อก	นายสุเมธ ฤทธะวงษ์ นางสาววิลาวัลย์ ทับบุญ นายเอกพล ฤทธะวงษ์	ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง
๓	บ้านห้วยเขย่ง	นายคำแสง มีทา นายเสนาะ เกิดมันคง นางกฤษณะ มหานิล	กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง
	บ้านประจักษ์	นายชมชาย ปัญญาทูล นายวิจิตร มะโนรส นายพยุ่ง เจริญรักษ์	ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง
๕	บ้านไร่ป่า	นายอภิชาติ ศรีเรือน นายสมใจ ทองผาณี นายวันนัย ศรีเรือน	ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง
๖	บ้านไร่	นายสิทธิพงษ์ อู่ประนาระ นายวันชัยพร กัณทะวงศ์ นายสมจิตร ผาภูมิเสวต	ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง
๗	บ้านห้วยปากคอก	นายชัยภัทร ประดิษฐ์คำ นางรังสิยา ประดิษฐ์คำ นายครรชิต จันทรปัญญา	ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง
๘	บ้านรวมใจ	นายนาหวา เมาน้อย นายทองจันทร์ รัตนภาพ นายประมาณ ศรีเมฆ	ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง

การศึกษา

สถานบริการด้านการศึกษา ในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง มีสถานบริการด้านการศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๓ แห่ง โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน ๘ โรงเรียน และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๒ โรงเรียน (โรงเรียนบ้านไร่และโรงเรียนสมาคมป่าไม้แห่งประเทศไทยอุทิศ เปิดสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึง ระดับมัธยมศึกษา)

การสาธารณสุข

ประชากรตำบลห้วยเขย่งใช้บริการ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านปากลำปี่ลอกและบ้านไร่

การประกอบอาชีพ

อาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งพื้นที่ทำการเกษตรของประชากรหมู่ที่ ๑ ถึง หมู่ที่ ๕ และ หมู่ที่ ๘ เป็นพื้นที่ที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจัดสรรให้กับประชากรที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนวชิราลงกรณ ส่วนหมู่ที่ ๖ และหมู่ที่ ๗ เป็นหมู่บ้านดั้งเดิมในพื้นที่ พืชที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นพืชล้มลุก ได้แก่ ข้าว ข้าวไร่ ข้าวโพด มันสำปะหลัง มีพื้นที่บางส่วนที่ใช้ในการปลูก ไม้ยืนต้น ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้รวก และพื้นที่บางส่วน ปลูก ไม้ผล เช่น เงาะ ส้มเขียวหวาน มะม่วงหิมพานต์ ส้มโอ เป็นต้น

รายได้

ครัวเรือนประมาณ ร้อยละ ๖๖.๕๖ ของครัวเรือนทั้งหมด มีรายได้เฉลี่ยมากกว่าคนละ ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อปีโดยหมู่บ้านที่ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อคนมากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาทต่อปี เกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนครัวเรือน ทั้งหมดของหมู่บ้าน ได้แก่ บ้านปากลำปี่ล็อก บ้านประจำไม้ บ้านไร่ป่า บ้านไร่ บ้านห้วยปากคอก และบ้านรวมใจ ซึ่งเมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อคนของทุกหมู่บ้านในพื้นที่ พบว่ามีรายได้เฉลี่ย ๒๔,๒๐๐ บาทต่อคนต่อปี โดยหมู่บ้านที่ ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนสูงกว่าค่าเฉลี่ย มี ๔ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านปากลำปี่ล็อก มีรายได้เฉลี่ย ๓๔,๓๘๐ บาทต่อ คนต่อปี สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อคนของทุกหมู่บ้าน รองลงมา คือ บ้านไร่ป่า มีรายได้เฉลี่ย ๓๐,๓๗๗ บาทต่อคนต่อปี บ้านรวมใจมีรายได้เฉลี่ย ๒๖,๗๗๔ บาทต่อคนต่อปี และบ้านไร่ มีรายได้เฉลี่ย ๒๕,๓๖๐ บาทต่อคนต่อปี ส่วน หมู่บ้านที่ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยมี ๔ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านประจำไม้ บ้านห้วยปากคอก บ้านห้วย เขย่ง และบ้านท่ามะเตือ ซึ่งแต่ละหมู่บ้านมีรายได้เฉลี่ยต่อคนลดหลั่นกันไป โดยหมู่บ้านท่ามะเตือเป็นหมู่บ้านที่ ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนน้อยที่สุด กล่าวคือ มีรายได้เฉลี่ย ๑๒,๒๘๓ บาทต่อคนต่อปี (ข้อมูล กชช. ๒ ค. ของ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปี ๒๕๕๖)

การถือครองที่ดิน

การที่ประชากรในพื้นที่โครงการหมู่บ้านพัฒนาการเกษตรส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้าง เขื่อนวชิราลงกรณ พื้นที่ที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินได้รับการจัดสรรจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่ง วัตถุประสงค์ที่จัดสรรที่ดินให้แก่ประชากรก็เพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยและเป็นที่ทำกินให้แก่ลูกหลานต่อไปในอนาคต แต่จาก การสอบถามผู้นำชุมชนในพื้นที่ พบว่า ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนมือผู้ถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินเดิมไปเป็นจำนวนมาก ซึ่ง ทุกหมู่บ้านมีการเปลี่ยนมือผู้ถือครองที่ดิน โดยหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนมือผู้ถือครองที่ดินเกินครึ่งหนึ่งของผู้ถือครองที่ดิน เดิม ได้แก่ บ้านท่ามะเตือ บ้านปากลำปี่ล็อก บ้านห้วยเขย่ง บ้านไร่ป่า บ้านวังน้ำเขียว (หมู่ที่ ๖) และบ้านเตาถ่าน ลักษณะการเปลี่ยนมือผู้ถือครองที่ดินเกือบทุกหมู่บ้านเป็นการเปลี่ยนมือโดยการซื้อขายมือเปล่า ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ใน ที่ดินแต่อย่างใดมีเพียงใบ ภบท.๕ เท่านั้น ยกเว้นบ้านห้วยปากคอกบางส่วนที่มีการซื้อขายโดยมีเอกสารสิทธิ์ สำหรับ เจ้าของผู้ถือครองที่ดินจากการเปลี่ยนมือไป ส่วนหนึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ แต่อีกส่วนหนึ่งอาศัยอยู่นอกพื้นที่ ลักษณะการ ใช้ที่ดินของเจ้าของที่ดินที่ถือครองที่ดินจากการเปลี่ยนมือส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อทำการเกษตร โดยเฉพาะบ้าน ปากลำปี่ล็อก บ้านห้วยเขย่ง บ้านประจำไม้ บ้านไร่ป่า และบ้านไร่ ใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำการเกษตรทั้งหมด นอกจากนี้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่แตกต่างกันไปแล้วแต่วัตถุประสงค์ของแต่ละคน กล่าวคือ บางส่วนใช้ประโยชน์ที่ดิน ในการทำ รีสอร์ท ได้แก่ บางส่วนของเจ้าของที่ดินบ้านท่ามะเตือและบ้านห้วยปากคอก ผู้ที่ซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไร ได้แก่ บางส่วนของเจ้าของที่ดินบ้านท่ามะเตือ ซื้อเพื่อทำบ้านพักผ่อน ได้แก่ บางส่วนของเจ้าของที่ดินบ้านเตาถ่าน (หมู่ที่ ๗) และบ้านวังน้ำเขียว (หมู่ที่ ๖) แต่ยังมีอีกส่วนหนึ่งที่ซื้อที่ดินไว้แต่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรเลย โดยทิ้งว่างไว้อย่างได้แก่ เจ้าของที่ดินบ้านรวมใจทั้งหมด บางส่วนของเจ้าของที่ดินบ้านวังน้ำเขียว (และบ้านเตาถ่าน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตพื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ปีพ.ศ. ๒๕๔๗ เนื้อที่ รวม ๑๘๐,๔๖๕ ไร่ มีลักษณะรูปแบบการใช้ที่ดินแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท

พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๑๑๒ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๗๔ ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วย

๑) หมู่บ้านชาวไทยพื้นราบ (U๒๐๑) มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๑๐๓ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๑๗ ของพื้นที่ทั้งหมด ราษฎรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับจัดสรรที่ดินจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สืบเนื่องจากผลกระทบจากการ สร้างอ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ

๒) หมู่บ้านชาวไทยภูเขา (U๒๐๒๐) มีเนื้อที่ประมาณ ๔๐๗ หรือร้อยละ ๐.๒๓ ของพื้นที่ทั้งหมด

๓) สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ (U๓) มีเนื้อที่ประมาณ ๓๙๘ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๒๒ ของพื้นที่ทั้งหมดมี ๔๖ แห่ง

๔) โรงงานอุตสาหกรรม (U๕๐๒) มีเนื้อที่ประมาณ ๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๑ ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นโรงงานขนาดเล็กผลิตเครื่องประดับ แรงงานส่วนใหญ่เป็นชาวบ้าน ในพื้นที่และแรงงานต่างชาติ ได้แก่ พม่าและลาว

๕) สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (U๖๐๑) มีเนื้อที่ประมาณ ๑๙๕ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๑ ของพื้นที่ทั้งหมด จำนวน ๗ แห่ง ลักษณะเป็นรีสอร์ทที่เหมาะสมสำหรับแวะพักผ่อนพักผ่อนและเพื่อชมทัศนียภาพบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำ

พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ประมาณ ๒๗,๗๔๑ ไร่ หรือร้อยละ ๑๕.๔๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วย

๑) พื้นที่นาข้าว มีเนื้อที่ประมาณ ๗๙๗ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๔๔ ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ นาดำ

๒) พื้นที่พืชไร่ มีเนื้อที่ประมาณ ๙,๒๔๓ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๑๓ ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ ไร่ร้าง พืชไร่ผสม ข้าวโพด มันสำปะหลัง ผัก งาม ข้าวไร่

๓) พื้นที่ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ประมาณ ๔,๓๙๔ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๔๔ ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ ไม้ยืนต้น ผสม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ ชาออสซี่

๔) พื้นที่ไม้ผล มีเนื้อที่ประมาณ ๕,๗๙๓ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๒๑ ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ ไม้ผลผสม ส้ม ส้มโอ เงาะ มะม่วงหิมพานต์ กล้วยไข่ กล้วยน้ำว้า มะขาม มะละกอ

๕) พื้นที่พืชสวน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๑๖ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๗ ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอก

๖) ไร่มุขเวียน มีเนื้อที่ประมาณ ๖,๙๖๔ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๘๗ ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพพื้นที่เป็นที่เนินเขาถึงที่ลาดชัน ความสูงชัน ๓๕ - ๖๐ เปอร์เซ็นต์ การปลูกพืช ได้แก่ ไร่ร้างแบบไร่มุขเวียน พืชไร่ผสมแบบไร่มุขเวียน ข้าวโพดแบบไร่มุขเวียน มันสำปะหลังแบบไร่มุขเวียน ผัก ข้าวไร่แบบไร่มุขเวียน

๗) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๔๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๙ ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค

๘) พื้นที่เกษตรผสมผสาน มีเนื้อที่ประมาณ ๘๕ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๕ ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ เกษตรผสมผสาน

พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒๖,๗๗๔ ไร่ หรือร้อยละ ๗๐.๒๕ ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบด้วย

๑) พื้นที่ป่าไม้ผลัดใบ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๕,๓๖๗ ไร่ หรือร้อยละ ๓๐.๖๗ ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ

๒) พื้นที่ป่าเบญจพรรณ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๙,๘๑๘ ไร่ หรือร้อยละ ๑๖.๕๓ ของพื้นที่ทั้งหมด

๓) พื้นที่สวนป่า มีเนื้อที่ประมาณ ๔๑,๕๘๙ ไร่ หรือร้อยละ ๒๓.๐๕ ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ สวนป่าผสม ยูคาลิปตัส สัก กระถินเทพา และสวนป่ายางพารา

พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๐,๔๐๙ ไร่ หรือร้อยละ ๑๑.๓๑ ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ

พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๔๒๙ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๓๔ ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ ทุ่งหญ้าและไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม และพื้นที่อื่น ๆ

แหล่งเงินทุน

ประชากรตำบลห้วยเขย่งอาศัยแหล่งเงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสหกรณ์การเกษตร เงินกู้ยืมครอบครัว และเงินทุนส่วนตัว

การรวมกลุ่มของเกษตรกร

๑. การรวมกลุ่มของประชากร

จำนวนกลุ่มทุกประเภท	๓๓ กลุ่ม
- กลุ่มอาชีพ	๙ กลุ่ม
- กลุ่มออมทรัพย์	๖ กลุ่ม
- กลุ่มอื่นๆ	๑๘ กลุ่ม

๒. จุดเด่นของพื้นที่ (ที่เอื้อต่อการพัฒนาตำบล)

- มีทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

ผลผลิตทางการเกษตร

พืชที่ราษฎรปลูกส่วนใหญ่เป็นพืชล้มลุก ได้แก่ ข้าว ข้าวไร่ ข้าวโพด มันสำปะหลัง มีพื้นที่บางส่วนที่ใช้ในการปลูกไม้ยืนต้น ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้รวก และพื้นที่บางส่วนปลูกไม้ผล เช่น เงาะ ส้มเขียวหวาน มะม่วงหิมพานต์ ส้มโอ เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว มีจำนวน ๖ แห่ง

๑) ปูราจีนี

ปูราจีนี เดิมเรียก “ปูสามสี” ตามลักษณะจะมีสีแดง ขาวและน้ำเงินหรือม่วง ซึ่งพบมากบริเวณหมู่ ๑ และหมู่ ๕ ของตำบลห้วยเขย่ง มีชื่อทางภาษาอังกฤษว่า “Regal crab”

๒) บึงน้ำทิพย์

บึงน้ำทิพย์ เป็นบึงขนาดใหญ่มีเนื้อที่ประมาณ ๑๐ ไร่ อยู่กลางหุบเขา เป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่ธรรมชาติสร้างไว้อย่างงดงามมีน้ำอยู่ตลอดทั้งปี โดยไม่แห้งขอด ค้นพบโดยพรานล่าสัตว์ ชื่อนายปาน เมืองมูล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑

๓) ต้นไม้ยักษ์

ต้นไม้ยักษ์เป็นต้นไม้ชื่อพันธุ์ “ขมิ้นดำ” หรือที่ชาวบ้านมักเรียกว่า “กะแบก” อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ มีจำนวน ๒ ต้น ขึ้นอยู่ติดกัน ขนาดความใหญ่ของลำต้นวัดโดยรอบมีความยาว ๑,๖๕๒ ซม.

๔) ค้างคาวคุณกิตติ

ค้างคาวคุณกิตติ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าค้างคาวกินแมลงที่จัดเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่เล็กที่สุดในโลก ตามหนังสือกินเนสบุ๊คได้บันทึกไว้เมื่อปี ๒๕๒๐ เป็นสัตว์เฉพาะถิ่น พบในประเทศไทยที่จังหวัดกาญจนบุรีแห่งเดียวในโลกเท่านั้น

๕) ถ้ำสองแปด

ถ้ำสองแปดเป็นถ้ำหินงอก หินย้อยที่งดงามรูปทรงแปลกตาสิ่งที่น่าสนใจก็คือ ผงงถ้ำเต็มไปด้วยผลึกแคลไซด์แวววาวมีผลึกหินปูนขนาดใหญ่กระจายอยู่ทั่วไป และยังเป็นที่อยู่อาศัยของค้างคาวคุณกิตติ

๖) ล่องแก่งแม่น้ำน้อย

กิจกรรมล่องแก่งแม่น้ำน้อยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๑ ในชื่อกลุ่ม “กลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” เป็นการรวมตัวของชาวบ้านในตำบลห้วยเขย่ง ประมาณ ๕๐ ครอบครัว โดยใช้รถยนต์ขับเคลื่อน ๔ ล้อ นำเข้าไปยังแม่น้ำน้อยแล้วล่องแพตามลำน้ำ บางรายล่องออกไปยังอำเภอไทรโยค

๗) พุหนองปลิง

พุหนองปลิง บ้านท่ามะเดื่อ มีเนื้อที่ ๓๗.๕ ไร่ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำอันอุดมสมบูรณ์ที่เป็นแหล่งรวบรวมความหลากหลายของสังคมพืชและสัตว์ และมีระบบนิเวศน์ที่บ่งบอกถึงความหมายของคำว่า “พุ” แห่งตะวันตกได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ตำนานที่

ผุดมาจากใต้ดินเห็นได้อย่างชัดเจน มีรากไม้ที่มีหินปูนเกาะติด มีรากพุดอนและค้ายัน มีแอ่งน้ำขนาดใหญ่ มีสังคมพืชแบบ พืชสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าและสัตว์น้ำนานาชนิด จึงกำหนดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติสำหรับเด็กและชุมชนในพื้นที่

ปัญหา อุปสรรค และศักยภาพของตำบลห้วยเขย่ง

ปัญหา ความต้องการและแนวทางการพัฒนาของตำบลห้วยเขย่ง แบ่งเป็น ๓ ด้านดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

ปัญหา เกษตรกรมีหนี้สิน รายได้ไม่พอกับรายจ่าย และมีอาชีพไม่มั่นคง เกษตรกรทำการเกษตรโดยขาดความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง ขณะที่ผลผลิตและราคาตกต่ำทำให้รายได้ของเกษตรกรลดลง ประกอบกับไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อทำการเกษตรทำให้ขาดอำนาจในการต่อรอง

ความต้องการ เกษตรกรต้องการให้มีการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร เช่น การปลูกผัก การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การปลูกไม้ผล เป็นต้น รวมทั้งการส่งเสริมอาชีพนอกภาคการเกษตร

ด้านสังคม

ปัญหา เกษตรกรประสบปัญหาด้านการประกอบอาชีพ ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ปัญหาที่ดินทำกินไม่เพียงพอ เนื่องจากเกษตรกรเดิมที่ได้รับการจัดสรรที่ดินจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในปัจจุบันมีการซื้อขายสิทธิการครอบครองที่ดินให้กับบุคคลภายนอกเป็นจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุหนึ่งของการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อบุกเบิกเป็นพื้นที่ทำกินใหม่ นอกจากนี้ปัญหาเรื่องแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานภาคเกษตรกรรม โดยพบกระจายในทั้ง ๘ หมู่บ้าน

ความต้องการ ชุมชนต้องการที่จะร่วมมือในการลดรายจ่าย โดยการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ซึ่งได้มีการรวมกลุ่มจัดตั้ง “สภาผู้นำชุมชนตำบลห้วยเขย่ง” และได้ดำเนินงานโครงการครอบครัวเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น แต่ยังไม่ครอบคลุมสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ รวมถึงการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนพืชผลหลักทางการเกษตร การอบรมให้ความรู้และการส่งเสริมการปลูกพืชพันธุ์ใหม่ ๆ การเลี้ยงสัตว์ และการประมงที่มีศักยภาพทางการตลาด เพื่อให้มีรายได้ที่แน่นอน ตลอดจนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในพื้นที่

ด้านสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐาน

ปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จึงมีปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง และไม่สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในเขื่อนวชิราลงกรณที่อยู่ติดกับหมู่บ้าน ส่วนน้ำอุปโภคบริโภคมีความเป็นด่างสูง และประชาชนยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิในพื้นที่ทำกิน จึงมีการบุกรุกพื้นที่ป่า

ความต้องการ ชุมชนต้องการให้รัฐสนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรโดยการจัดทำฝายที่หมู่ ๔ เนื่องจากจะสามารถมีน้ำใช้ครอบคลุมในหมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๗ (บางส่วน) และหมู่ ๘ ส่วนหมู่ที่ ๖ ควรมีการจัดทำฝายที่ห้วยเชิงเขา และหมู่ที่ ๘ ควรจัดทำบ่อพักเพื่อเก็บกักน้ำ รวมถึงการปรับปรุงคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนต้องการเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินและการกำหนดแนวเขตที่ชัดเจนระหว่างพื้นที่ทำกินและพื้นที่ป่า และการฟื้นฟูบำรุงดินเพื่อการเกษตร

ศักยภาพของการพัฒนา

พื้นที่ตำบลห้วยเขย่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก และมีทรัพยากรที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ แต่ต้องมีการพัฒนาให้ครอบคลุมและเกิดประโยชน์กับชุมชน นอกจากนี้ชุมชนยังมีการรวมกลุ่มจัดตั้ง “สภาผู้นำชุมชนตำบลห้วยเขย่ง” ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ประกอบกับเกษตรกรมีความสนใจที่จะร่วมมือในการทำการเกษตรโดยไม่ใช้

สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต รวมไปถึงการปรับปรุงและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร โดยอาศัยความรู้จากโครงการหลวงและหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่

จุดเน้นการพัฒนา

๑. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
๒. การส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตข้าว
๓. การส่งเสริมการปลูกไม้ดอก
๔. การพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ พัฒนาแหล่งอาหารในฤดูแล้ง และการจัดการโรคสัตว์
๕. การรณรงค์การลดการใช้สารเคมีเกษตรและการตรวจสอบคุณภาพน้ำ
๖. Food bank
๗. การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง
๘. การส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย

ผู้ปฏิบัติงาน

นายอดิเรก อินตะพองคำ	ผู้จัดการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงกลุ่มลุ่มน้ำปิงตอนบนและแม่ฮ่องสอน
นายอานนท์ ยอดญาติไทย	ผู้ช่วยผู้จัดการโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงกลุ่มลุ่มน้ำปิงตอนบนและแม่ฮ่องสอน
นางสาวอลิษา สิริสิทธิ์	เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่ง
นายธีรภัทร แสงสีสกายเลิศ	เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่ง

คำสั่งจังหวัดกาญจนบุรี

ที่ 0195/2550

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่ง

จากผลสำเร็จของโครงการหลวงที่ดำเนินงานในการพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ของชาวเขาเพื่อลดการปลูกพืชเสพติดและฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธาร สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง มุ่งขยายผลสำเร็จของโครงการหลวงสู่ชุมชนพื้นที่สูงอื่น ๆ ที่ยังมีสภาพเศรษฐกิจที่ยากจน เพื่อแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดและประเทศโดยนำต้นแบบการพัฒนาที่ยั่งยืนของโครงการหลวงไปปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสภาพของสังคม ท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม สร้างเศรษฐกิจของชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กระตุ้นให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนในพื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการประสานงานและการปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมายเป็นไปอย่างสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างกว้างขวางและเกิดผลดียิ่งขึ้น จึงแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่ง โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบ

1.1 ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี	ประธานกรรมการ
1.2 รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี	รองประธานกรรมการ
(ด้านเศรษฐกิจและสังคม)	
1.3 นายอำเภอทองผาภูมิ	กรรมการ
1.4 ผู้แทนมูลนิธิโครงการหลวง	กรรมการ
1.5 ผู้แทนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	กรรมการ
1.6 ผู้แทนบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	กรรมการ
1.7 นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.8 ท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.9 นายกองค้การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง	กรรมการ
1.10 ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคกลางเขต 1	กรรมการ
1.11 ประธานหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ

1.12	ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.13	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.14	พาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.15	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.16	เกษตรจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.17	ปศุสัตว์จังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.18	ประมงจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.19	สหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.20	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.21	ผู้อำนวยการสำนักขบประทานที่ 13	กรรมการ
1.22	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยพืชสวนกาญจนบุรี	กรรมการ
1.23	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยประมงน้ำจืดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.24	หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี	กรรมการ
1.25	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.26	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.27	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 3 (บ้านโป่ง)	กรรมการ
1.28	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3	กรรมการ
1.29	อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ
1.30	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนา สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	กรรมการ
1.31	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี	กรรมการ

2. อำนาจหน้าที่

- 2.1 กำหนดและพิจารณาแผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติงานประจำปีของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
- 2.2 อำนาจการต่าง ๆ ในงานพัฒนาให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ และแผนงานประจำปีที่ได้กำหนด
- 2.3 ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขให้คณะอนุกรรมการกำกับแผนปฏิบัติงานพื้นที่สูงโดยผ่านสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
- 2.4 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานตามโครงการตามความจำเป็น
- 2.5 ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยงานโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่ง เพื่อการพัฒนาอย่าง

ยั่งยืน

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

(นายอำนาจ ผการัตน์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี

คำสั่งจังหวัดกาญจนบุรี

ที่ 0196/2550

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่ง

จากผลสำเร็จของโครงการหลวงที่ดำเนินงานในการพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ของชาวเขา เพื่อลดการปลูกพืชเสพติดและฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธาร สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง มุ่งขยายผลสำเร็จของโครงการหลวงสู่ชุมชนพื้นที่สูงอื่น ๆ ที่ยังมีสภาพเศรษฐกิจที่ยากจน เพื่อแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดและประเทศ โดยนำต้นแบบการพัฒนาที่ยั่งยืนของโครงการหลวงไปปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสภาพของสังคม ท้องถิ่น และสิ่งแวดล้อม สร้างเศรษฐกิจของชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กระตุ้นให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสริมสร้างแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนในพื้นที่ตำบลวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการประสานงานและการปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมายเป็นไปอย่างสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างกว้างขวางและเกิดผลดียิ่งขึ้น จึงแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการขยายผลโครงการหลวงวาวี โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบ

1.1 นายอำเภอทองผาภูมิ	ประธานคณะกรรมการ
1.2 ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง อำเภอทองผาภูมิ	รองประธาน
	คณะกรรมการ
1.3 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเขย่ง	คณะกรรมการ
1.4 พัฒนาการอำเภอทองผาภูมิฯ	คณะกรรมการ
1.5 สาธารณสุขอำเภอทองผาภูมิ	คณะกรรมการ
1.6 ประธานชมรมพัฒนาการท่องเที่ยวทองผาภูมิ	คณะกรรมการ
1.7 เกษตรอำเภอทองผาภูมิ	คณะกรรมการ
1.8 ปศุสัตว์อำเภอทองผาภูมิ	คณะกรรมการ
1.9 ผู้แทนศูนย์วิจัยประมงน้ำจืดจังหวัดกาญจนบุรี	คณะกรรมการ
1.10 ผู้แทนสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี	คณะกรรมการ
1.11 ผู้แทนสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี	คณะกรรมการ

1.12 ผู้แทนโครงการชลประทานกาญจนบุรี	คณะกรรมการ
1.13 ผู้แทนสถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี	คณะกรรมการ
1.14 ผู้แทนสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5	คณะกรรมการ
1.15 ผู้แทนศูนย์พัฒนาสังคม หน่วยที่ 2 จังหวัดกาญจนบุรี	คณะกรรมการ
1.16 ผู้แทนศูนย์ส่งเสริมเกษตรที่สูงจังหวัดกาญจนบุรี	คณะกรรมการ
1.17 หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาแหลม	คณะกรรมการ
1.18 หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ	คณะกรรมการ
1.19 กำนันตำบลห้วยเขย่งและผู้ใหญ่บ้าน 1 – 8 ตำบลห้วยเขย่ง	คณะกรรมการ
1.20 ผู้แทนบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	คณะกรรมการ
1.21 เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	คณะกรรมการและ เลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่

2.1 จัดทำแผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติงานประจำปีของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

2.2 ดำเนินการต่าง ๆ ในงานพัฒนาให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ และแผนปฏิบัติงานประจำปีที่ได้กำหนดไว้

2.3 รายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงาน ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน

2.4 ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องด้วยโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่ง เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนหรือตามที่คณะกรรมการโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่งมอบหมาย

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

(นายอำนาจ ผกาวรัตน์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี